

2016/1

HEREND HERALD

46.

A HERENDI PORCELÁNMANUFAKTÚRA MAGAZINJA

TERÍTETT ASZTALKULTÚRA

A díszétkezés

UTAZÁS

A világ legszebb vízesései

A KULISSZÁK MÖGÖTT

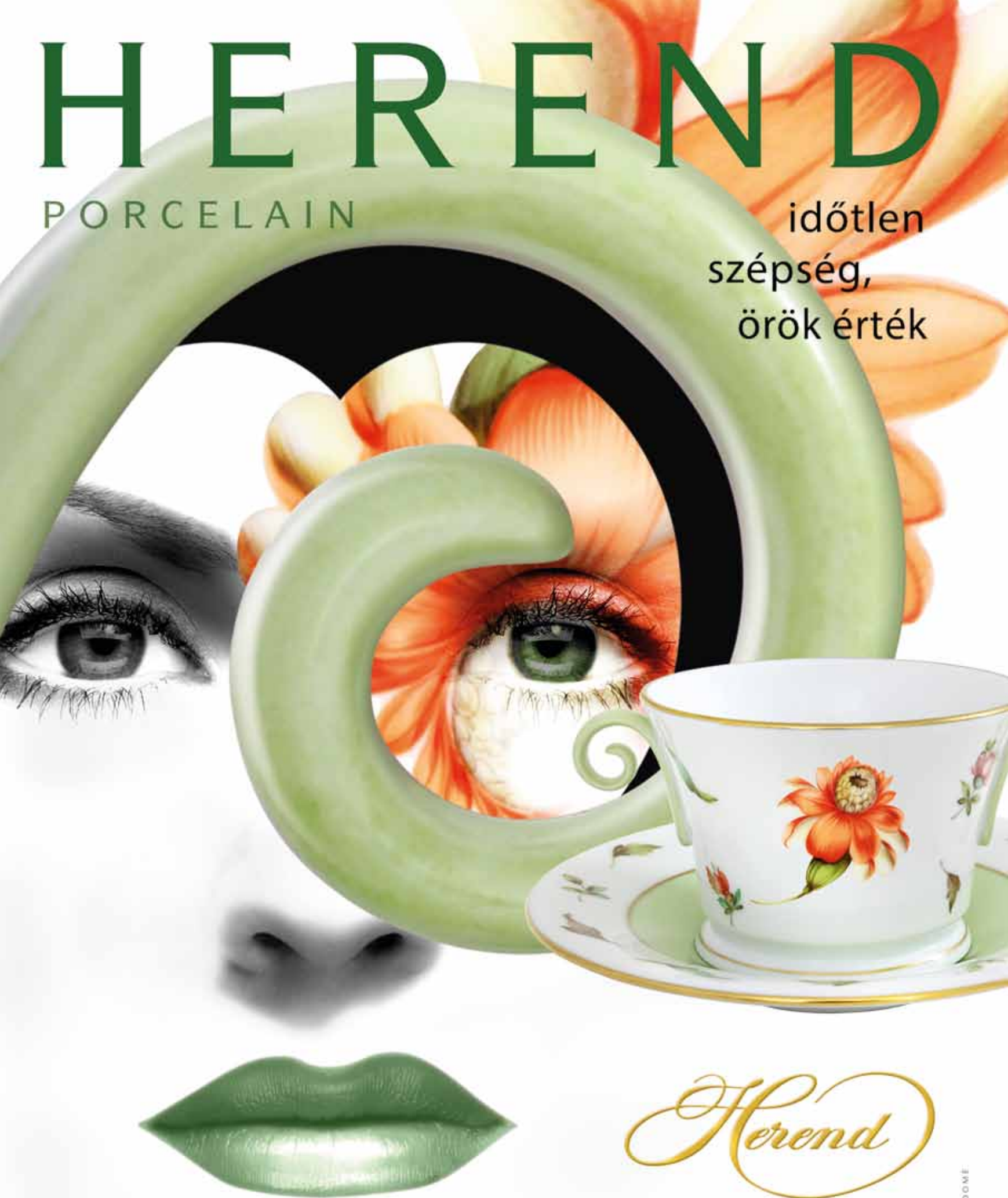
Az arany diszkrét
születése

HEREND

PORCELAIN

időtlen
szépség,
örök érték

Herend

DOVE

HEREND.COM • FACEBOOK.COM/HERENDPORCELAIN
BUDAPEST • BERLIN • SYDNEY • LONDON • MILAN • MOSCOW • NEW YORK • TOKYO

BEKÖSZÖNTŐ

TISZTELT HEREND HERALD OLVASÓ!

Az IDŐ alakít, erősít, csiszol, nemesít! Idővel a gondos munka, a sok-sok fáradozás, mint elvetett magvak, gyökeret eresztenek, majd termésként értéket teremnek, önmagukból, másnak, a jövőnek. Idővel a kicsik felnőnek, újtukra indulnak, az íjból kiröpülve nyíllá válnak. Idővel tudod, hogy semmi sincs, mindent úgy kaptál. Idővel megbecsülsz amid van, igyekszel többet adni az utókornak, mint amennyit Te kaptál elődeidtől. Idővel tapasztalsz és tisztelsz, egyre gyakrabban érzed őseid távolból óvó tekintetét. Idővel már nem panaszkodsz, az apróban is az örömet találsz, tudod megtalált kapaszkodóidat. Idővel tudunk meghallgatni és elhallgatni, az idővel megbecsüljük és kívánjuk a Tündérek lelket melengető mosolyát. Idővel el tudunk hallgatni, ha szavunkba vágnak, és meg tudunk szólalni, ha a csendet szavakkal kell megtölteni. Idővel tudjuk, hogy mikor kell egyet másokért hátralepni, hogy mások is élhessenek. Idővel meg tudjuk különböztetni az értékest az üveggyöngyötől, már látod a hegyet a vakondtúrástól. Idővel már nem adsz színlelt békecsókot, szíved és száad mindig igazat mond. Idővel megszereted a tisztaságot, és már nem szereted a sok beszédet. Idővel már nem kell ismerni célunkat, mert célunk úgyis ismer bennünket. Idővel ráébredsz arra, hogy a problémamentes élet maga az unalom, az ember magában hordozza annak igényét, hogy megoldjon saját vagy közösségi problémákat. Idővel egyre inkább a rád bízott közösség jövőjét keresed, azért dolgozol és azon gondolkodsz mielőtt elalszol. Idővel belátod, hogy a tegnap már kicsúszott a kezedből, már nem lehet több, mint amennyit adtál neki, de a mai nap a Tied, a jövőt hordozza.

Igen, az IDŐ formál, nemesít!

1826-ban Európa legnagyobb tavának: a Balatonnak, és a festői szépségű Bakony-hegység erdősegeinek találkozásánál, Herenden – mint földben a mag – útjára indult egy Porcelánmanufaktúra, amely ott szorgalmas kezek által meggyökeresedett, majd értéktéremtő munkával mára a világ egyik legnagyobb porcelánmanufaktúrájává vált. Manufaktúra és nem gyár, ahol mind a mai napig kézműves hagyományok szerint készül az a Herendi porcelán, amely a világ minden táján ismert és elismert márka, a luxus és az elegancia szimbóluma. Az idő formálta, alakította, nemesítette, gyémánttá csiszolta a Herendi rajongók számára. Egy kisérvőstől a metropolizokig vezetett útunk!

1826 – 2016! Két évszám, s közte Herend immár 190 éve! Herendi porcelán, mint időtlen szépség, örök érték.

Herend volt, van, és lesz ...

Megtisztelő figyelmét megköszönve, remélem, hogy magazinunk elnyeri tetszését, írásainkhoz jó szóra-
kozást, kellemes időtöltést kívánok!

Tisztelettel köszönti,

Dr. Simon Attila
vezérigazgató

12

6

17

16

5	AKTUÁLIS	16	SZÁRNYAK NÉLKÜL A MAGASBAN
8	A GASZTRONÓMIAI RENDEZVÉNYEK KIRÁLYNŐJE - A DÍSZÉTKEZÉS	17	PRAKTIKUS ÉS SOKOLDALÚ - NAGYÍTÓ ALATT A TÁVCSŐ
10	JAZZ: A SZABADSÁG ZENÉJE - A ZENE SZABADSÁGA	18	A VILÁG LEGSZEBB VÍZESÉSEI
12	AZ ARANY DISZKRÉT SZÜLETÉSE	20	A SÁRKÁNY, A CSILLAG ÉS A DINNYEFA
14	NAPIMÁDÓ INKÁK	21	AZ APICIUS ÉTTEREM AJÁNLATA
		22	AJÁNDÉKÖTLETEK

IMPRESSZUM

HEREND HERALD

Felelős szerkesztő
Szerkesztő
Grafikai munka
Korrektor
Szerzők
Fotók
Szerkesztőség

Dr. Simon Attila
Cserhalmi Rita
Mátai és Végh Kreatív Műhely, Fekete Zoltán
Kurdics Erika
Fézlér Georgina, Kiss Viktória, Kováts Ákos
Kaunitz Tamás, Bak Zsolt, Shutterstock
Mátai és Végh Kreatív Műhely,
1036 Budapest, Perc utca 6.,
kreativmuhely@kreativmuhely.hu

Kiadja a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt.
Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt.
H-8440 Herend, Kossuth Lajos u. 140.
Telefon: +36 88 523 100, Fax: +36 88 261 518
E-mail: info@herend.com
Web: www.herend.com
Facebook: www.facebook.com / Herendporcelan
Készült a Keskeny Nyomdában.
ISSN 1585-1397

ÜZLET ÉS DIPLOMÁCIA A TÖRTÉNETET FOLYTATÓDIK

A csaknem kétszáz éves Herendi Porcelánmanufaktúra két és fél évtizedének történetét írja le Szűts István Gergely *Üzlet és diplomácia - A Gulden Gyula vezette Herendi Porcelánmanufaktúra -* című könyve.

A kötet az 1923 és 1948 közötti időszakról szól, és életrajzi vonatkozásain túl egyben történelmi korrajz is. A Herendi Manufaktúra történelme feldolgozásának ez a második kötete, az előző az 1898 és 1923 közötti éveket ölelte fel.

A szerző három évig dolgozott a köteten, amelyben párhuzamosan mutatja be Gulden életét, üzletpolitikáját, hétköznapjait a vállalat történetével. A szerző kutatómunkája során járt Németországban és Ausztriában is, Amerikában pedig megtalálta Gulden Gyula lányát, aki 1944 őszén hagyta el Magyarországot, és számos szubjektív elemmel, egyebek között személyes fotókkal gazdagította a könyvet.

HERENDI PORCELÁN KIÁLLÍTÁS KASSÁN

Herendi tárlat nyílt Kassán a Kelet-Szlovákiai Múzeum kiállítótermében. A sokszínűséget, kézművességet fókuszba állító, tematikus Herendi porcelánválogatások 2016 nyár végéig lesznek megtekinthetők.

A kiállításon Herend legismertebb mintái mellett ízelítőt kapnak a látogatók az intenzív termékfejlesztési eredményekről, s megismerkedhetnek bravúrdarabokkal is. A válogatás egyik legkülönlegesebb darabja az az egyedi dísztal, mely kimondottan erre az alkalomra készült, s melyen a tárlat helyszíne, a Lechner Jenő által tervezett épület csodálható meg. A Herendi Porcelánmanufaktúra feladatának tekintik a magyarországi és az európai értékek, ezen belül különösen a művészeti értékek ápolását, megőrzését, valamint a jövő nemzedékek számára történő átörökítését. Ezt a kulturális szerepvállalást, missziót hivatott betölteni a kiállítások sorának idei első, Magyarországon kívüli állomása is.

51 új dekor
17 új forma

HEREND ISMÉT, BIZONYÍTOTT FRANKFURTBAN

A Frankfurti Ambiente kiállításra – ami a világ legnagyobb fogyasztási cikkekkel foglalkozó kereskedelmi szakk vásárára – a Herendi Porcelánmanufaktúra idén 51 új formával és 17 új dekorral frissítette termékpalettáját, a Tradíció és az Innováció izgalmas párosításának jegyében.

Tudta?

Az Arab telivér a világ legrégebbi lófajtája, egyes kutatások szerint 7–8000 éve foglalkoznak a tenyésztésével, nemesítésével.

A fajta őseinek egy Baz nevű kancát és egy Hoshaba nevű mént tekintenek.

Az Arab telivér fajtához tartozik minden ló, ami szerepel bármely, az Arab Lovat Tenyésztők Világszövetsége (World Arabian Horse Organisation, WAHO) által elismert méneskönyvben, illetve nyilvántartásban. Új egyedek csak akkor tartoznak ehhez a fajtához, ha minden ősük szerepel a nyilvántartásban.

A világ minden pontjáról érkező nagyközönség tetszését leginkább a VH dekor étkezéslet és a violett színű bécsi rózsza minta nyerte el. A dísz tárgyak közül a madárház és a limitált darabok arattak sikert. Különös népszerűségnek örvendtek a szíromtálak.

FRANKFURT

A legnagyobb meglepetést azonban a vásáron debütáló Arab Telivér díszváza hozta. Az óriási méretű bravúrtermék hangsúlyos megjelenésével, különleges motívumaival mindenkit megállásra késztetett, a kiállítás fő darabjának számított.

A váza alap témáját az arab lovak ihlették elegáns megjelenésükkel, harmonikus mozgásukkal, kiemelkedő intelligenciájukkal.

A fő ornamentika ismétlődő arabeszek sorozata, 24 karátos arannyal festve.

Tudta?

A Nedzsid-fennsíkon a vahabita törzs által tenyésztett lovak voltak a legkitartóbb, legszebb Arab telivér fajták. A háborúk során ennek a lóállománynak egy része Egyiptomba került. Tenyésztésük az El Zahraa ménesben folyik jelenleg is. Ezek a telivérek nagy szerepet játszottak a világ számos lófajtájának a kitenyésztésében.

24 karát

Magassága kb. 210 cm, súlya 51kg.

A GASZTRONÓMIAI RENDEZVÉNYEK KIRÁLYNŐJE - A DÍSZÉTKEZÉS

FÉZLER GEORGINA

Az első gasztronómiai rendezvények vallásos és politikai színezetűek voltak. Napjainkban az üzleti és diplomáciai események legünnepélyesebb formája a díszétkezés.

Tudta?

A díszétkezés alkalmával az összes ételt, általában 5-8 féle fogást egyszerre szolgáltatnak fel, amit a vendéglátásban tükörszerviznek neveznek. A tükörszerviz lényege, hogy a pincérek minden vendég elé egyszerre teszik le az ételeket. Nagy létszámú, gyakorlott felszolgáló személyzetet igényel. A változatos fogások közötti könnyebb eligazodást a menükártya segíti, melyen az étkezés menete szerepel.

TERÍTETT ASZTALKULTÚRA

POMPA ÉS ELEGANCIA A GASZTRONÓMIÁBAN

A díszétkezés tekintélyét az előkelő helyszín, az elegáns díszítés, az értékes teríték, a különleges ételek és nem ritkán a magas rangú, megbecsült vendégek adják.

Napszaktól függően megkülönböztetünk díszebédet vagy díszvacsorát, amelyeknek időtartama két-három óra. Ezen alkalmakkor „gála”porcelánnal, ezüst tálaló- és evőeszközökkel terítenek, amelyen az esztétikus terítő, textilszalvéta és elegáns kristálypoharak emelik az étkezés fényét. Az északa pompáját az asztalon elhelyezett gyertyák, gyertyatartók, virágdíszek emelik ki.

Pontos megjelenést várnak el a vendégektől, akiket már a bejáratnál aperitíffal köszöntenek a felszolgálók. Ők ismertetik az ültetésrendet, ezt követően pedig asztalukhoz kísérik a meghívottakat, majd kezdetét veszi az 5-8 fogásból álló étkezés.

AZ ELMARADHATATLAN CEREMÓNIA

Az esemény ünnepélyes eleme a pohárköszöntő, amit először a vendéglátó mond, őt követi a meghívott fővendég. A köszöntő a protokoll szerint az első hal- vagy húsfogás után következik, amikor a tányérokat leszedték az asztalokról. A gasztronómiai rendezvények szabályai szerint a pohárköszöntő alatt inni, dohányozni vagy beszélgetni illetlenség.

A díszvacsora végét jelzi a kávé felszolgálása, aminek elfogyasztására általában a gasztronómiai rendezvény egy másik helyiségében kerül sor (szalon). Az ünnepélyes rendezvény lezárása mindig a házigazda feladata, aki köszönetet mond a megjelenésért a fővendégnek és a vendégeknek, majd asztalt bont.

Tudta?

A díszvacsora szervezése protokolláris szervezést igényel. Első lépésként a szervező hivatalos meghívót küld a vendégeknek, amelyen gyakran szerepel a francia RSVP kifejezés. A „Répondez s'il vous plaît” azt jelenti, „Kérjük, jelezzen vissza!”

A SZABADSÁG ZENÉJE – A ZENE SZABADSÁGA

A szabadság vágya egyidős az emberiséggel. Mint ahogyan az is, hogy ennek megannyi értelmezése van, ahányan csak élünk a Földön. A zene szinte határtalan, a fantáziának csak technikai korlátai vannak.

Érzések, szellemi utak szabadulnak föl egy-egy hang, egy-egy zenekari hangzás fölcsendülésekor. Ahogyan a természeti lényként élő és önmagát fenntartó élődeink mindig is rajzokkal, megformázott szobrokkal vették magukat körül, ugyanúgy ütemekkel, dallamokkal is szórakoztatták magukat.

A zene világának legkevésbé kategorizálható ága éppen a jazz, ami afrikai népi gyökerű, majd Amerikában honosodott meg, és mára már az egész világot meghódító irányzattá vált. A jazz az a műfaj, amit az afroamerikaiak találtak ki, hogy kifejezhessék legbensőbb gondolataikat, szabadjára engedhessék érzéseiket, amiket az alávetettségük miatti lét tiltani rendelt. A dallal, a ritmussal, a hangszerrel szabadok voltak, őseik hangját idézték meg, és még ha rövid időre is, de meghódíthatták uraikat. Pillanatokra felemelhették a fejüket, megélhették a méltóságukat. És mindezt hol indulatosan, hol kesernyésen, hol felszabadultan tették, mert a szabadság érzésén túl a jazz igazi erénye a határtalan sokszínűsége. A jazz talán a legnehezebben játszható, előadható zene, és mégis ez a muzsika adja

vissza leginkább az egyén személyes érzelmeit a nyugati zene történetében. Felszabadítóan hat az előadójára és a hallgatóira is. Ahogyan a gospelék és a bluesok az ösztönvilágból szólnak, a felszabadultság élményével gazdagítva a muzsikust, éppen úgy emelik a hallgatóságot is, akik tapsolva, dobolva a lábukkal, bele-belesikítanak egy-egy szólóba. Ez a muzsika egyszerre könnyed és egyszeresmind elegáns, ahogyan a Modern Jazz Quartet kifinomult összhangzása vagy akár Bill Evans elégikus zongorajátéka varázsolja el a hallgatóját. És szól mélyen a lélekből Ray Charles torkából, Miles Davis trombitájából, remegteti a levegőt Wayne Shorter szakszofonjából. Akár egy szál zongorából törhet elő, ahogyan Keith Jarrett szólókoncertjén Kölnben, és hasítja a levegőt, ha Glenn Miller klasszikus nagy big bandje egy hatalmas színpadon is csak cipőkanállal fér el. Az olyan hangok, amelyek Ella Fitzgerald torkából jönnek elő, csak a jazzben hallhatók. Egyszóval a jazz maga az univerzum, a kötöttségek és a végtelen szabadság egyszerre. A lejegyzett kotta csak térkép, az utat a zenész maga járja be, összhangot találva

társaival, akikkel hol versenyre kel, hol pedig egységbe forrva nyeri el a közönség ovációját. A magyarországi jazz sokáig igazi underground műfaj lehetett csak. A szabadságot korlátozó és azt állandó gyanakvással figyelő rendszerek sohasem szerették, ha valamit se nem értenek, se nem képesek uralni. Magyarországon mára a jazz ugyanolyan kedveltségnek örvend, mint más bevett zenei műfajok. Gonda Jánosnak is köszönhetően a jazznek főiskolai reprezentációja van, Szakcsi Lakatos Béla és Dés László Kossuth-díjasok lettek, a mostani fiatalok közül pedig sokan kijutnak nemzetközi porondra, ahol sikereik vannak. Elmondható: a magyar jazz nagykorú lett.

Tudta?

A jazz gyökerei a bluesból erednek. A jazz az első olyan művészeti stílus, mely az Amerikai Egyesült Államokban alakult ki, bár gyökerei mélyebben visszanyúlnak a bluesig, ami az afroamerikaiak népzeneje volt. A blues a ma ismert könnyűzenei műfajok ősatya.

Tudta?

A második világháború körüli időszakban nehézkes, olykor lehetetlen volt aranyfestéket beszerezni, és ezt a herendi művészek az alapdekorhoz harmonizáló markáns színekkel pl. a Viktória minta esetén zölddel helyettesítették.

DR. KÖDMÖN ISTVÁN

AZ ARANY DISZKRÉT SZÜLETÉSE

Fehér arany, arany díszítés, arany ornamentika, aranycsík, aranystafa. Ezek mind-mind a porcelángyártásban használt fogalmak.

A porcelán és az arany kifejezések több szalon is összefonódnak. Fehér arany. Gyakran emlegetjük így a porcelánt. Ennek eredete a régmúltra nyúlik vissza. A XVIII. század első éveiben Johann Friedrich Böttger német alkimista „aranycsinálás” közben fedezte fel a porcelánt, amit fehér aranyként mutatott be Erős Ágost szász választófejedelemnek. A porcelán különlegessége és exkluzív jellege miatt méltón viselte, és viseli mai napig a fehér arany elnevezést.

A porcelán arannyal való kapcsolatának másik szála a dekoráció. Ha megnézünk egy korabeli, klasszikus porcelándarabot, egészen biztosak lehetünk benne, hogy van egy aranycsík, aranypötty, vagy valami más, ami aranydíszítésként jelenik meg a fehér formán. Az arany a porcelándekezlés elválaszthatatlan kelléke lett, és a mai napig az, ami szintén emeli a tárgy rangját.

A Herendi mives porcelántermékeken számtalan megnyilvánulási formája van az aranyaknak, hangsúlyos, és kevésbé hangsúlyos dekorálásként jelenik meg. Egy azonban közös minden arannyal dekorált termékben: valódi, 24 karátos aranyat visznek fel finom ecsetekkel az aranyozók, akik a porcelánfestőknek egy speciális, erre a műveletre szakosodott csoportját képezik. Egyes dekoroknál, pl. a klasszikus Viktória mintában kiegészítő színeként jelenik meg az arany. Más dekorban, pl. Ferenc József mintában csak aranyat használunk. Egyes klasszikus mintáink mint pl. a bécsi rózsza, amely kivételes módon nem tartalmazott aranyat, az utóbbi évek piaci igényeinek megfelelően aranyváltozatban is elkészült. Szintén piaci igényekre reagálva az aranydíszítés a Herendi VH figurákon is megjelent

és – elsősorban az Egyesült Államokban – a klasszikus VH színek mellett arannyal díszített VH figurák is kaphatók. Az aranyozás nagy türelmet, odafigyelést, koncentrációt és precizitást igényel. Nemcsak az arany ára miatt, hiszen az alapanyagköltségnek közel felét az arany, illetve nemesfémfestékek teszik ki, hanem az arany színe, tulajdonságai miatt is. Az aranyfesték hígított, folyékony állapotában sötétbarnás, bordós színű. Ez a szín jól látható pl. a fehér porcelánon, de valódi kihívást jelent egy bordó felületen való festés, hiszen alig látható a különbség az alapszín és

24 karát

a felvitt aranydekor között. Ebből persze mit sem lát a vevő, a felhasználó, hiszen a csoda a kemencében történik. A 700 °C körüli égetés során az aranyfesték színe megváltozik, és elnyeri arany színét, amely a kemencéből kijöve még matt, koszos fénytelen jellegű. A manufaktúrális gyártás jellegét erősíti, hogy a kiegészített kész porcelánok arannyal dekorált részeit finoman, kézzel polírozzuk, hogy az arany elnyerje valódi arany színét. Az utóbbi pár év piaci trendjeinek megfelelően az arany szín mellett egyre népszerűbbé válik az ezüst színű dekoráció is. Ezt a hatást a herendi termékeken valódi platina használatával érjük el. Nem ezüst, hanem valódi platinafestéket használunk.

Tudta?

- Gyártástechnológiai érdekesség, hogy a platina nem javítható, így még fokozottabb odafigyelést igényel a festőtől, hiszen elsőre kell a jót, a hibátlan előállítani.
- Amíg az aranyat polírozni kell, addig a platina szigorúan tilos, hiszen mindennemű karc könnyen meglátszik a tükörsíma felületen.

KISS VIKTÓRIA

NAPIMÁDÓ INKÁK

Titokzatos nép, akik nem használták teherhordásra a kereket, nem rendelkeztek írott nyelvvel, mégis 3680 km hosszan elterülő birodalmat alapítottak az égig nyúló Andok magasában. Hogyan voltak minderre képesek?

PERU

Tudta?

Hatékony és gyors - Inka „futárszolgálat”
A pihenőházak (tambo) szolgáltattak ételmet és tiszta ruhát azon futároknak, akiknek az volt a feladatuk, hogy továbbítsák az információkat a birodalom távoli vidékeire. A futár (chasquis) életében fontos szerepet kapott a futás, lévén a hírral addig futott, míg el nem jutott a legközelebbi tambóhoz, ahol aztán egy friss futár átvette az információt tartalmazó csomóírást.

Tudta?

Az inkák írás helyett megcsomózott zsinórokat készítettek feljegyzés gyanánt. Így hagyva lenyomatot a fontos adatokról, jelentős eseményekről, törvényekről, népességük számáról vagy éppen könyvelési rendszerük részeként az aranytalékaikról. Ezt nevezük csomóírásnak (quipu).

Az őslakos dél-amerikai indián törzs útnak indult a perui hegyek közül. Vándorlásuk során a Cuzco völgyben lettek új otthonra. A törzs 10 milliós álló birodalomra fejlődött. A növekedést az erős hadsereg és a jól szervezett közigazgatás tette lehetővé.

A TERMÉSZET NÉPE

Az inka birodalom élén az istenként tisztelt Sapa Inka (Nap fia), mint legfőbb uralkodó állt. Az inkák hite és nézete szerint az ember felelőssége, hogy óvja, védelmezze a természetet, ahogy a Napisten képviselője, az uralkodó feladata volt

népének megvédése. A föld közös tulajdonban volt, s legnagyobb bűnnek a hazugság, a lustálkodás és a lopás számított, melyek elkövetőire súlyos büntetés, halál várt.

ARANYMŰVES MESTEREK

Az inka vidék meghatározó látványa a kötőanyag nélkül épített házak, melyeket szabálytalan alakú kövekből emeltek. Az épületek felső szegleteit domborművekkel díszítették, a belső tereket arany- és ezüsttárgyakkal tették szebbé, a falakat színes szőnyeggel fedték be. Az inkák az aranyművesség mestereiként kerültek

Tudta?

- Az inka név eredetileg a kecsua törzs uralkodóját jelentette, és csupán később lett a nép elnevezése. Napjainkban az általa uralt egész birodalom népét és kultúráját jelöljük ezzel a névvel.
- Az inka nép ismerte a kereket, azonban teherhordásra nem használták, csupán játékok készítésére.
- A spanyol hódítók megjelenéséig nem ismerték a lovakat, így az állati erővel történő teherszállítást sem ismerték.
- Bár az aranyművesség mesterei voltak, az inkák nem használtak fémeszközöket.

a történelemlényekben. Sírjaikban gyakran helyeztek el aranszobrokat.

A Machu Picchu (Öreg hegy) mintegy 13 négyzetkilométer területen fekszik az Andok hegység déli láncolatában. A Machu Picchu templomok, paloták és csillagvizsgálók együttese volt, az uralkodói osztály lakhelye. A főpapok megfigyeléseik és számításaik alapján feltérképezték a csillagos ég változásait, így olyan tudáshoz jutottak, mely mind vallási tekintéllyel, mind világi hatalommal ruházta fel őket.

SZÁRNYAK NÉLKÜL A MAGASBAN

FÉZLER GEORGINA

A túró- és állóképesség határait feszegető alpinizmus, más néven hegymászás, a 18–19. században tette meg az első lépést a magashegyi övezetben emelkedő hegycsúcsok megmászására.

Tudta?

Nepálban Sagarmathának (Föld Homloka) nevezik a világ legmagasabb hegyét. A tibeti elnevezés – Csomolungma – ismertebb, az Univerzum Ősanyját jelenti. George Everest 1841-es felfedezéséig csak 15. csúcsként emlegették. 1856-ban nevezték el a brit földmérő emlékére, aki maga sosem látta a csúcst.

A felfedezések korában a tudományos kutatásokkal egybekötött erőpróba vezette az embert a magasba, míg napjainkban szabadidős és sporttevékenységgé nőtte ki magát. A kiváló erőnléte és professzionális felszerelést igénylő tevékenység nagy tömegeket mozgat meg, hogy szenvedélyük által vezérelve meghódítsák az ormokat.

BIZTONSÁG ÉS NEHÉZSÉG

A hegymászásnak több válfaja ismert, melyet az időjárási és terepviszonyok határoznak meg. A Nemzetközi Hegymászó Szövetség (UIAA) a mászási nehézségeket a különböző hegymászó kalauzokban és útmutatókban kezdetben hatfokú skálán sorolta be. Ezen útmutatók ismertetik az utak nehézségét és a mászót idejét.

A HÓ OTTHONA - HIMALÁJA

A szanszkrit hima (hó) és alaja (otthon, haza) szóösszetételből kapta nevét a hegység. A végtelen hótakarókon kívül itt találjuk bolygónk legmagasabb hegycsúcsát. A Mount Everest 8850 méteres magasságával a 17. századig várta első európai hóditót, és méltán viseli a hegyek királya címet.

HÓPÁRDUC

Ezt a címet azok a hegymászók kapják, akik meghódítják a volt Szovjetunió öt-hétezer méter feletti csúcsait. A címet a magyar hegymászók közül napjainkig egyedül Erőss Zsolt nyerte el (1994), aki Magyarország legeredményesebb expedíciós hegymászójaként a nyolcezeres (a Föld 14 nyolcezer méternél magasabb csúcsa) közül tízet hódított meg.

SERPÁK

A hegymászás során fontos szerepet játszanak azok a személyek, akik segítenek a nehéz hegymászó felszerelések felhordásában. A serpa a Himalája északi részén élő népcsoport. A név jelentése „keletiek”. Az első és egyik legkiemelkedőbb serpa Tenzing Norgay volt, aki 1953. május 29-én segítette Edmund Hillary hegymászó feljutását a Mount Everestre. Párosuk ezen a napon került be a történelembökönyvekbe, mint az elsők, akik elérték a hegy csúcsát. Így a serpa szó ma már egyet jelent a hegyi vezetővel, aki a Himalája-expedíciók megkerülhetetlen segítőjévé vált.

„A könnyek gyakran távcsövek, melyen keresztül az ember elláthat a menyországig.”
Henry Ward Beecher

PRAKTIKUS, ÉS SOKOLDALÚ – NAGYÍTÓ ALATT A TÁVCSŐ

FÉZLER GEORGINA

A TÁVOLBALÁTÁS KÉPESSÉGE

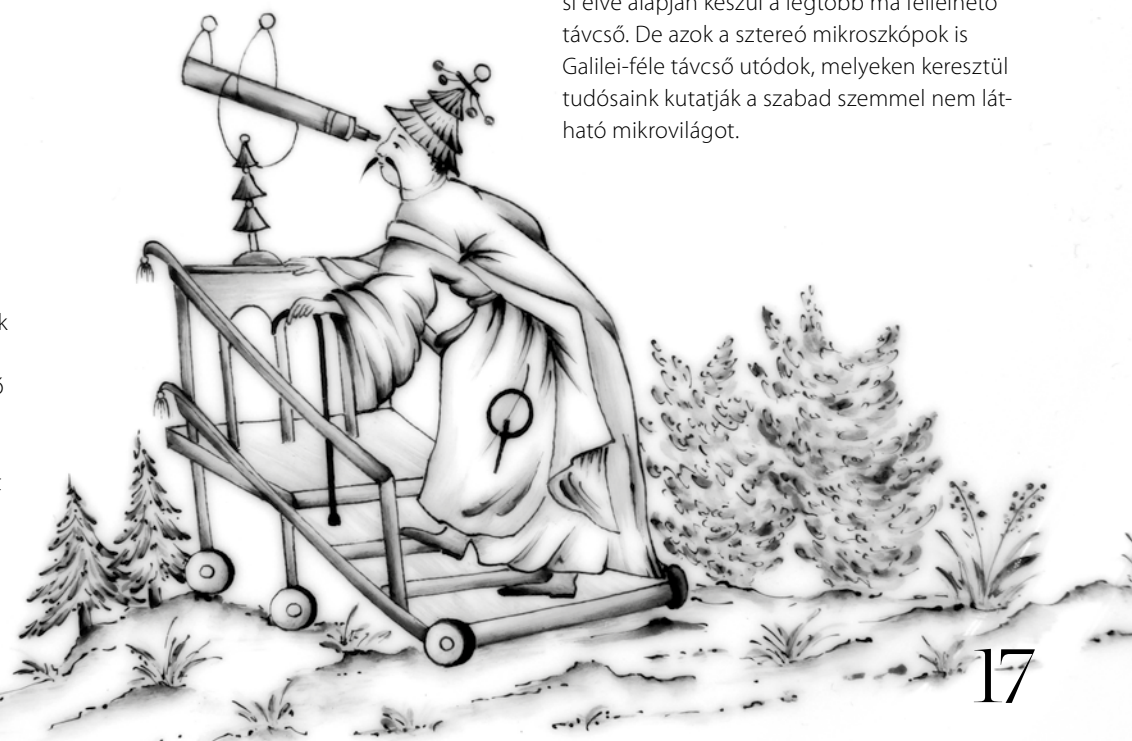
Az emberiséget történelme során folyamatosan elkísérte a messzebbre, magasabbra jutás, valamint a távolság legyőzésének, az ismeretlen felfedezésének a vágya. Ez az ősi készítés vezetett a teleszkóp (a görög tele = messze, távol és szkopein = látni, nézni szavakból), más néven messzelátó megalkotására is.

A KÖNYVEKTŐL A CSILLAGOKIG

Roger Bacon 13. századi jegyzeteiben felfedezhetjük, miként írta le, hogy optikai elemek felhasználásával a távoli tárgyak közeliként érzékelhetőek. Leonard Digges angol földmérő 1540 körül készítette első távcsövet, mellyel 2–3-szoros nagyítást tudott elérni. A feltalálóként is híres Leonardo da Vinci jegyzetei között a kép élesítésére alkalmas útmutatások szintén szerepeltek.

Az első szabadalmaztatott távcsövet Hollandiában készítették 1608-ban, és szülőatyjának Hans Lippershey-t nevezik, bár a távcső feltalálója címet sokan mások is maguknak követelték. Mégis Lippershey volt az a kiváló üzleti érzékkel megáldott optikus, akinek nyomán a világ megismerhette az új eszközt, melyet hamarosan gyártani is kezdtek.

Mikor az új találmány híre Galileo Galilei fülébe jutott, ő maga is épített egy távcsövet, melyet a Jupiter négy holdjának tanulmányozása, valamint a Vénusz és a Hold megfigyelésére használt. Az általa kifejlesztett távcsöveket Galilei-féle távcsöveknek nevezik, melyek működési elve alapján készül a legtöbb ma fellelhető távcső. De azok a sztereó mikroszkópok is Galilei-féle távcső utódok, melyeken keresztül tudósaink kutatják a szabad szemmel nem látható mikrovilágot.

VADREGÉNYES TÁJAK FÁTYOL ÉS GYÖNGY DÍSZEI

KISS VIKTÓRIA

A túrázás, kirándulás egyik legszebb élménye amikor egy fátyolos vízesés mellett megpihenve gyönyörködhetünk az elénk táruló látványban, mely a víz illatán és a vízpermet tapintásán keresztül is szól hozzánk.

Tudta?

- A Plitvicei Nemzeti Parkban tizenhat tó található, melyeket 190–200 vízesés köt össze. Számuk változó lehet, függően a tavak vízbőségétől, előfordulhatnak időszakos vízesések is.
- A legnagyobbak 30–40 méteresek, a legszebbek a Korona- és a Plitvice- vízesések.
- A CNN által készített 'A világ 10 legszebb vízesése' rangsorban a Niagara vízesés és a Hanakapi vízesés (Kauau, Hawaii) mögött a harmadik helyen áll.

PLITVICEI-TAVAK, PLITVIČKA JEZERA, HORVÁTORSZÁG

A Plitvicei-tavak tündérmesékbe illő tórendszerre 1979-től az UNESCO Világörökségi listáján is megtalálható. Európa egyik legszebb természeti látványossága az erdős hegyekkel körülvett, völgyben fekvő tórendszer. A Plitvica folyócskák összegyűlt vize az évezredek során kioldotta a mészkövet, melynek hatására tavak, vízesések, zúgók, források és barlangok alakultak ki a páratlan szépségű tájon.

IGUAZU-VÍZESÉS, IGUAZU, DÉL-AMERIKA

Az argentin-brazil határon található Iguazu-vízesés 270 különálló zuhógójával és kisebb vízeséseivel az Iguazu Nemzeti Park egyedülálló látványossága. Legmagasabb zuhataga az Union, ahol a víz az Ördögtorok-szakadékba zúdul alá. A szakadék nevét méreteiről kapta, mely U-alakú, 150 méter széles és 700 méter hosszú. Átlagos vízhozama a Niagara után a második legnagyobb.

PEARL SHOAL VÍZESÉS, JIUZHAIGOU, KÍNA

A Gyöngy-vízesés Szecsuan tartomány egyik elbűvölő zuhataga, mely 28 méteres magasságból zúdul a mélybe, legszélesebb pontján mintegy 300 méter széles vízfüggönyt alkotva.

Tudta?

Míg a Niagara a világon a legismertebb, mégsem a legnagyobb vízesés. Magassága mindössze 51 méter. A Niagara, három vízesés: az Amerikai-, a Mennaszonyi fátyol-, és a Patkó-összefoglaló neve. Az indiánok Mennydörgő víznek nevezték.

A SÁRKÁNY, A CSILLAG ÉS A DINNYEFA

Tudta?

- A papaya éretlen termésének tejnedvét az őslakosok különböző betegségek gyógyítására használták. A modern tudomány hat fehérje és zsírbontó enzimet izolált benne, így egyszerű kiegészítője a diétáknak.
- A trópusi gyümölcsök, például az ananász és a papaya fehérjebontó enzime belülről hat a ráncok ellen.

PAPAYA, A FIATALSÁG NARANCSZÍNŰ HŐSE

A papayát már évszázadokkal ezelőtt is termesztették Mexikóban, így bátran tekinthetjük az őshazájának. A dinnyefaként is emlegetett gyümölcs megismeréséhez képzeljünk el egy körteformájú, puha, lédús sárgadinnyét, aminek termése érett állapotban narancssárga, és elérheti az akár 20–30 centimétert és az 5 kilogrammot is. Azon ritka gyümölcsök közé tartozik, amelyeknek minden részét, gyökerétől a magjáig hasznosítják. A papaya (*Carica papaya*), ami maga a gyümölcs, egy 5–10 méter magasra növekvő palmaszerű fán terem.

KARAMBOLA, A GYÜMÖLCSVILÁG CSILLAGA

A trópusok egyik legérzékenyebb sztárja a sok C-vitamint tartalmazó karambola, más néven csillaggyümölcs. Az örökzöld növény gyümölcse nyersen, hámozatlanul fogyasztható, azonban legtöbbször szeletekre vágva gyümölcssaláták vagy desszertek díszítésére használják.

PITAYA, A SÁRKÁNYOK GYÜMÖLCSE

A sárkánygyümölcs, más néven pitaya vagy dragon fruit Dél-Amerikából származó, a kaktuszfélék családjába tartozó pikkelyes gyümölcs. Nevét egy legendából kapta, ami szerint a sárkányok teremtették, így a gyümölcs valójában egy sárkánytojás, amelynek elfogyasztásával olyan erők lehetünk, mint a sárkányok. Ásványokban és vitaminokban gazdag, nyersen is fogyasztható, egyszerű alapja lehet bármely gyümölcssalátának, koktélnak vagy bőlénak.

Tudta?

Az orchideákhoz hasonlóan a sárkánygyümölcs kevés földben él, a nedvességet a levegőből veszi fel, jól tűri a környezeti változásokat. Különlegessége, hogy csodálatos krémszínű virága éjszaka virágzik.

AZ APICIUS ÉTTEREM AJÁNLATA

HOZZÁVALÓK 4 SZEMÉLYRE:

- 60 dkg hízott libamáj
- 20 dkg tisztított, aprított lilahagyma
- 1 ek akácméz
- 4 dkg aranymazsola
- 1 fej tisztított, vöröshagyma
- 1 gerezd tisztított fokhagyma
- 4 cl Tokaji száraz szamorodni
- 1 mk zselatin
- vörösbort, só, bors, kakukkfű, cukor, balzsamcmet, zöldborsó csíra, olvasztott libazsír

Zsírjában sült libamáj, akácmézes lilahagyma zselével, arany mazsolával, zöldborsó csírával

A libamájat az olvasztott libazsírba helyezzük, hozzáadjuk a tisztított vöröshagymát, a fokhagymát és a kakukkfűvet. 80–100 fokra előmelegített sütőben 1 órán keresztül abáljuk, majd hagyjuk kihűlni.

1 evőkanál cukrot karamellizálunk, beletesszük a lilahagymát, sóval, borsal ízesítjük. Átpároljuk az akácmézet, a vörösbort, a zselatint, végül balzsamcmetet adunk hozzá. Turmixgép segítségével pürésítjük az egészet, majd lehűtjük.

Az aranymazsolát a Tokajiban áztatjuk, ezután szirup sűrűségűre forraljuk.

A szeletelt libamájat a lilahagyma zselén tálaljuk, végül aranymazsolával, borsócsírával ízlés szerint díszítjük.

HOZZÁVALÓK 4 SZEMÉLYRE:

- 12 dkg fehér csokoládé
- 12 dkg barna csokoládé
- 2 dl tejszín
- 5 dkg felvert tejszínhab
- gyümölcsök

Csokoládékrém
Black&White
gyümölcsökkel

Vízgőz felett felolvasztjuk külön-külön a fehér és a barna csokoládét, 1-1 dl tejszínrel. Miután kihűltek, mindkettőhöz hozzáadjuk a felvert tejszínhab felét.

4 db henger alakú formát fóliával kibélelünk. A sötét csokoládé krémmel félig töltjük, ezután dermesztjük. Majd feltöltjük a fehér csokoládé krémmel, megvárjuk, hogy ez is megdermedjen. Az így megformázott csokoládé krémet gyümölcsökkel díszítve tálaljuk.

APICIUS ÉTTEREM ÉS KÁVÉHÁZ
8440 Herend, Kossuth u. 137.
Telefon: + 36 (88) 523 235
E-mail: porcelanium@herend.com
www.herend.com

Lepje meg szeretteit a Herendi Porcelánok örök eleganciájával! Válogasson kedvére a több ezer kézzel festett egyedi termékünk közül! Várjuk szeretettel márkaboltjainkban!

HEREND AJÁNDÉKBA

MÁRKABOLTOK

HEREND – VIKTÓRIA

H–8440 Kossuth L. u. 135. / +36 88 523 223

BUDAPEST – APPONYI

H–1051 József nádor tér 11. / +36 1 317 2622

BUDAPEST – BELVEDERE

H–1061 Andrásy út 16. / +36 1 374 0006

BUDAPEST – KLOTILD

H–1052 Kígyó u. 5. / +36 1 231 0230

BUDAPEST – HADIK

H–1014 Szentháromság u. 5. / +36 1 225 1051

BUDAPEST – EDEN

H–1184 Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér
+36 1 296 9088

SZENTENDRE – DIANA

H–2000 Bogdányi út 1. / +36 26 505 288

KECSKEMÉT – ARANKA

H–6000 Hornyik János krt. 4. / +36 76 505 316

KŐSZEG – IMOLA

H–9730 Fő tér 21. / +36 94 563 150

PÉCS – JÚLIA

H–7621 Király u. 20. / +36 72 213 756

SOPRON – ESTERHÁZY

H–9400 Várkerület 98. / +36 99 508 712

SZEGED – ANNA

H–6720 Oskola u. 17. / +36 62 420 556

BERLIN – HOTELADLON PASSAGE

D–10117 Unter den Linden 77. / +49 30 22 940 30

LONDON – THOMAS GOODE & CO. LTD.

19 South Audley Street / London W1Y 6BN
+44 20 7499 2823

Cigarettdoboz, fedeles /
07888000 VHN-OR

Mokkáscsésze pár, spirál füllel /
04914000 ORIENTN

Kekszdoboz, ágfogóval /
06301002 FODON

Kakas
15014000 VHN-OR

Váza, alul pikkelyekkel /
06863000 COUBARD3

www.herend.com

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

BÉRLET

BÓNUSZ

BÓNUSZ+

SZABAD BÉRLET

HATOS KÁRTYA

ElsőSorban

2016
I7

KRASZNAI MARIANN
zenekari művész

BUSA GABRIELLA
énekes művész

Herend

Herend Porcelain